

Svarbiausia, pasiimkite tikėjimo skydą, su kuriuo užgesinsite visas liepsnojančias piktojo strėles /Ef 6,16/

2018 m. spalio Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 9 (193)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

Po Konfirmacijos pamaldų prie Kauno reformatų bažnyčios

ATNAUJINIMAS AR/IR IŠSAUGOJIMAS?

REFORMACIJOS MINĖJIMAS – VIENA DIENA EVANGELIKŲ KALENDORIUJE.
TĄ DIENĄ VĖL ATSAKOME SAU IR KITIEMS, KĄ ŠI DIENA MUMS REIŠKIA.

Jeigu mažėja žmonių bažnyčiose, dažnai kyla poreikis išsaugoti bent tai, kas yra Reformacijos šūkiai ir paveldas. Tačiau išsaugoti evangelikų istoriją bei tapatybę – turbūt neįmanomas žmogaus jėgoms uždavinys be gyvo tikėjimo ir atsinaujinimo.

Štai jau pasibaigė Reformacijos jubiliejaus minėjimo metai, bet reformacija nesibaigė. Nesibaigė Die-

vo Žodyje kvietimas atnaujinimui, reformacijai.

Jei atsigręši, atnaujinsiu tave, ir vėl būsi mano tarnas. Jei tu skelbsi, kas brangu, o ne kas nevertinga, tu vėl būsi tarsi mano lūpos /Jer 15,19/.

Asmeninis tikėjimo atnaujinimas gali įvykti skausmingai ir dramatiškomis sąlygomis, o gali ir tyliai išaugti tarsi medis iš mažos

sėklelės. Bet atsinaujinimas yra pirmesnis ir svarbesnis už išsaugojimo norą. Atnaujinimas yra susijęs su atsigrėžimu į Dievą ir Jo malonės gavimu. O atminties, paveldo išsaugojimas yra geras dalykas, bet antrinis vyksmas, panašus į paminklo statymą. Evangelikams reformatams yra svarbūs abu Reformacijos suvokimo būdai, bet **atnaujinimas** svarbesnis.

Sveikinu brolius ir seseris su Reformacijos diena, drauge bandykime gręžtis į Dievą ir prašyti atnaujinimo malonės.

Gen. superintendentas kun. Tomas Šernas

Brangiai kainuojantis tikėjimas

Martynas Liuteris iš viso parašė apie keturiasdešimt giesmių, pusei jų sukūrė ir melodiją. Seniausia iki šiol reformatoriaus giedama giesmė yra *Krikščionys, džiaukimės didžiai* (*Krikščioniškos giesmės*, Nr. 365). Reformatorius ją parašė 1523 metų vėlyvą vasarą. Pirmajame evangelikų giesmyne *Achtliederbuch* (Aštuonių giesmių knyga), išleistame 1524 m. Niurnberge, ji įdėta pradžioje. Tai puikus Evangelijos ir Dievo išganymo darbų apžvalgos himnas, pabrėžiantis išgelbėjimo džiaugsmą:

*Krikščionys, džiaukimės didžiai,
Visi linksmai giedokim,
Ir Dievui Tėvui nuoširdžiai
Linksmu balsu dėkokim
Už Jo malonę, stebuklus,
Mūs atpirkimui atliktus,
Kurie brangiai kainavo.*

Bet tai buvo ne pirmasis Liuterio kūrinys. Prieš *Krikščionys, džiaukimės didžiai* jis parašė *Užtraukim naują giesmę* (vok. *Ein neues Lied wir heben an*) – net ne bažnytinę giesmę, o, veikiau, baladę, labai ilgą dainą, pasakojančią apie dramatišką istorinį įvykį: 1523 m. liepos 1 d. Briuselyje sudegintus du augustinų vienuolius – pirmuosius protestantų kankinius. Romos akys, anot giesmės žodžių, jų tikėjimas laikytas didžiausia klaida:

*Dievu tegalim pasikliaut,
Žmogus melagis, neteisis,
Juo nepasitikėkim.*

Nors abu vienuoliai buvo nužudyti, pasklidusi jų mirties žinia kitus tik padrąsino:

*Jų pelenai čia nenusės,
Pasieks šalis toliausias.*

Liuteris savo daina būtent to ir siekė; ištis ji buvo skirta ne tiek bažnyčioms, kiek gatvėms bei užiegoms. (Jo kūrinys pirmą kartą pasirodė 1524 m. giesmyne *Erfurter Enchiridion*).

1521 m. Vormso ediktas Liuteriui pakenkti nebuvo įgalus, kadangi šį vienuolį ištikimai saugojo

kunigaikštis Frydrichas Išmintingasis. Tam pačiam ordinui kaip jis priklausę Antverpeno broliai tokios apsaugos, deja, neturėjo. Tais pačiais metais įsigaliojo ir kitas imperatoriaus Karolio V ediktas, uždraudęs evangelikų ereziją jo tiesiogiai valdomuose Nyderlanduose ir taip paskatinęs inkvizicijos mašiną veikti visu pajėgumu. Abiejų vienuolių laužai paskelbė besiartinančio sunkmečio pradžią.

Liuteris, žinoma, jautė ypatingą palankumą abiem kankiniams, nes puikiai suprato, kad vietoj jų ant laužo turėjo būti jis – pats erezijų autorius, o ne kiti evangelikai, tais laikais dar visi vadinti *liuteronais*. Jam gyvybę išsaugojo tik politinės aplinkybės ir, šiandienos žodžiais tariant,

imperijos federacinė struktūra.

Kankinių daina prieš pat džiaugsmo giesmę – *Užtraukim naują giesmę* nušviečia po jos einančiąją *Krikščionys, džiaukimės didžiai* visai nauja šviesa. Pasirodo, kad krikščionių džiaugsmas nėra pigus džiaugsmas, kad tai džiaugsmas didelės grėsmės akivaizdoje. Dievo Sūnui išganymas taip pat *brangiai kainavo*, dėl to ir tikėjimas Juo gali nepigiai atsieiti. Tikinčiojo džiaugsmas kartais tikrai gali virsti kankinyste, tačiau net mirties akivaizdoje neišduoda: *Šventa Dvasia tave čia guos, / Mane gerai pažinti duos, duos pažinti Kristų jo kančiose ir mirtyje.*

Krt. Holger Lahayne
Perspausdinta iš www.ref.lt

Giesmių kūrėjas

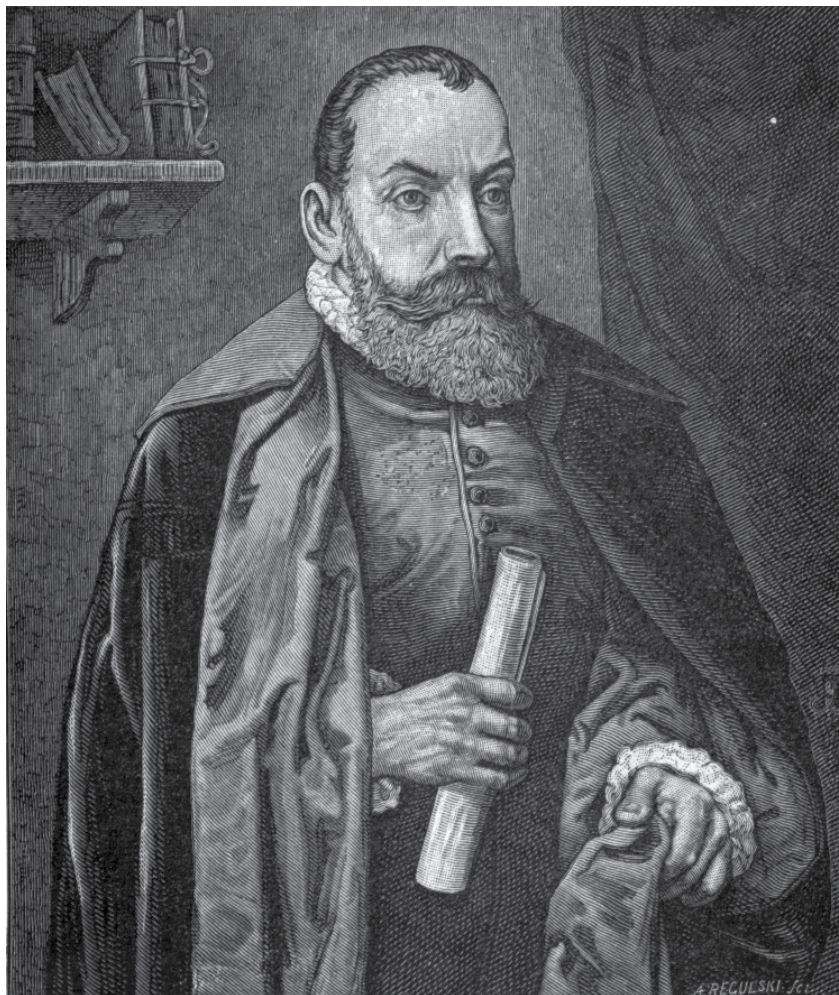
JANAS KOCHANOVSKIS

Šiuolaikinio meno centre 2018 metų rugpjūčio 31–spalio 18 dienomis veikė paroda *Laukiant kito atėjimo*. Tai dviejų dalių paroda: pirmoji dalis – Vilniuje, antroji bus Varšuvoje. Pretekstas parodai: abi šalys – Lenkija ir Lietuva – 2018 metais mini savo nepriklausomybių atkūrimo šimtmečius.

Mane sudomino lietuvių menininkų vilniečių Kipro Dubausko (g. 1988 m.), Eglės Razumaitės (g. 1994 m.) ir Vytauto Juozėno (g. 1990 m.) videoinstaliacija *Žemyn žemėn*, kurioje pagrindinis filmo veikėjas – varšuvietis Adrianas atvyksta į Lietuvą, į Dieveniškų miestelį ieškoti giminių. Jis įsitikinęs, kad XVI a. gyvenęs ir kūręs žymiausias Renesanso laikų lenkų poetas Janas Kochanovskis yra jo protėvis. Adrianas mano, kad dalis jo savasties dar nėra atrasta, jį traukia nepažinta žemė, kurioje turi būti atšauktas giminės kartos lydintis prakeiksmas. Suranda, manomai, tolimus giminaičius ir jų padedamas, nori įminti mįslę, neduodančią jam ramybės. Videoinstaliacijoje eksponuojamos originalių dokumentų kopijos.

Lenkų poetas Janas Kochanovskis, herbas *Korwin (Varnas)*, gimė 1530 m. Sycine, netoli Radomo, (Lenkijos karalystė), Sandomyro teisėjo Piotro Kochanovskio ir Anos Bialačovskos šeimoje. Šeimoje augo keturios dukros ir septyni sūnūs. Pradinį išsilavinimą gavo namuose, o nuo 1544 m. mokėsi Krokuvos akademijoje, 1551–1552 metais – Karaliaučiaus universitete, po to 1556–1559 m. studijavo Italijoje, Padujos universitete. Gyvendamas Italijoje, ankstyvasias elegijas ir epigramas, o ir vėlesnes odes rašė lotyniškai. Jano Kochanovskio kūriniai lenkų kalba poemos *Sutarimas* (1562–63), *Satyras* (1564), herojiškai komiška poema *Šachmatai* (1564), tragedija *Graikų pasiuntinių priėmimas* (1578) ir kt. lenkų poeziją išvedė į pasaulinį lygį. Po mažametės dukters Ursulos mirties parašė *Treny (Raudos)*, 1580) – ciklinę poemą iš 19-os raudų.

Janas Kochanovskis gyveno di-

dikų dvaruose. 1564 m. paskirtas karaliaus Zigismundo II Augusto sekretoriumi. Po šio mirties palaikė Henriką Valua, bet po pastarojo pabėgimo iš Lenkijos, pasitraukė iš politinio gyvenimo ir 1574 m. apsigyveno iš tėvo paveldėtame dvare Černoliase, Mazovijos provincijoje.

Mirė nuo insulto 1584 m. rugpjūčio 22 d. Liubline, kur buvo nuvykęs karaliaus Stepono Batoro kvietimu dalyvauti senato tarybos posėdžiuose. Poetui tebuvo 54 metai. Iš pradžių jo palaikai buvo palaidoti Liubline, ir tik XVII a. pradžioje buvo perkelti į koplyčią Zvoline, netoli Černoliaso. Ten yra įkurtas Jano Kochanovskio muziejus, saugantis žymiausio Rene-

sanso laikų lenkų poeto Jano Kochanovskio atminimą.

Poetas Janas Kochanovskis (nors nėra įrodyta, kad viešai būtų išpažinęs evangelišką tikėjimą) palaikė ypač artimus ryšius su įvairiais evangelikų autoriais ir kultūros veikėjais. Kunigaikščio Albrechto globojamas, J. Kochanovskis 1551–1552 metais studijavo Karaliaučiaus universitete, ten susipažino ir artimai susidraugavo su Mikalojaus Radvilo Juodojo dvaro poetu ir klientu Andriumi Trzecieskiu. 1559 m., grįžęs iš studijų Italijoje, Kochanovskis Radvilos Juodojo žmonai Elžbietai dedikavo savo poetinį veikalą *Zuzana* (išsp. 1562), o kunigaikščiui – keletą elegi-

SEIMAS VIENBALSIAI PRITARĖ KAUNO REFORMATŲ BAŽNYČIOS GRAŽINIMUI

2018 m. spalio 9 d. rytiniame posėdyje Lietuvos Respublikos Seimas priėmė (80 balsų už, susilaikė 0, prieš 0) nutarimą *Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios- Sinodo susitarimui „Dėl nekilnojamojo turto Kaune, E. Ožėškienės g. 41, grąžinimo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai- Sinodui natūra“, projektas (Nr. XIII P-2368(2)). Projekto antrą variantą pateikė Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto (pirmininkė Guoda Burokienė) narys **Povilas Urbšys**.*

Svarstymas dėl Kauno evangelikų reformatų bažnyčios pastato nuosavybės klausimo pateikimo LR Seime vyko rugsėjo 20-ąją. Posėdyje dalyvavęs kun. Raimondas Stankevičius sakė, kad kai kuriems parlamentarams buvo iškilę klausimų, bet po LR Seimo nario Povilo Urbšio detalaus ir teisingo išaiškinimo klausimo pateikimui tolesniam svarstymui buvo pritarta vienbalsiai. Ir rugsėjo 26 d. Savivaldybių ir valstybės valdymo komitetas (pirmininkė Guoda Burokienė) bažnyčios grąžinimui pritarė vienbalsiai. Komiteto teikimu balsavimas vyko spalio 9 d. rytiniame posėdyje, kuriame, kaip pateikėme aukščiau, LR Seimas Kauno ev. reformatų bažnyčios grąžinimui pritarė vienbalsiai.

Galutinį sprendimą dėl pastato grąžinimo tikintiesiems turi priimti Vyriausybė, gavusi LR Seimo pritarimą.

Kauno bažnyčios statybos istorija

Reformatai Kaune niekada neturėjo savos bažnyčios. Reformatų tikėjimo žmonės daugiausia buvo vokiečių tautybės ir atvykstantys laikinai kunigai pamaldas reformatams laikydavo liuteronų bažnyčioje. Tarpukariu Kaunas lietuviėjo, reformatų, atvykusių daugiausia iš Šiaurės Lietuvos, skaičius perkopė tūkstantį.

1930 m. birželio 24 d. Lietuvos ev. reformatų Bažnyčios Sinode Biržuose buvo nutarta Kaune organizuoti atskirą reformatų parapiją, pavedant šį darbą kun. Jonui Šepečiiui, kuris tame pat Sinode buvo ordinuotas Papilio-Vilniaus distrikto superintendentu. Taip pat tame Sinode buvo nutarta imtis organizuoti

reformatų bažnyčios statybą Kaune, sudarytas statybos komitetas, į kurį, be kun. Jono Šepečio, įėjo superintendantas kun. Povilas Jakubėnas, broliai kuratoriai Jonas ir Martynas Yčas bei kiti.

Statybos reikalų komiteto pirmininku buvo išrinktas kuratorius, savivaldybės sveikatos apsaugos skyriaus viršininkas dr. Jonas Puodžiūnas. Dar 1930 metų kovą krt. Martynas Yčas, krt. dr. Mykolas Devenis ir Gabrielis Macys išrūpino reformatų bažnyčios statybai apie

pusantro tūkstančio kv. metrų sklypą E.Ožėškienės gatvėje. Už sklypo nuomą kasmet miesto savivaldybei reikėjo mokėti po 25 ct už kv. metrą. Sklypą už 8 tūkst. Lt reformatams perleido ugniagesiai.

Lėšos bažnyčios statybai buvo renkamos visoje Lietuvoje. Buvo parduota žemė prie neveikiančios Deltuvos reformatų bažnyčios, o 1937 m. valstybė suteikė 25 tūkst. Lt paramą. Aukoti Kauno bažnyčios statybai buvo kviečiami visos Lietuvos reformatai, taip pat ir gyvenan-

tys užsienyje.

Pirmąjį Kauno bažnyčios projektą parengė iškilus tų laikų architektas V. Michelevičius. Tačiau Valstybės Statybos taryboje šis projektas nebuvo patvirtintas kaip neatitinkantis architektūrinės aplinkos, nes Kaunui buvo numatyta naujo, modernaus miesto ateitis. Projekto perprojektavimui buvo pakviestas Karolis Reisonas (Kārlis Reisons, 1894–1981) – latvių kilmės Lietuvos architektas, tuo metu gyvenęs ir dirbęs Kaune.

Karolio Reisono 1937 m. suprojektuota evangelikų reformatų bažnyčia E. Ožėškienės gatvėje buvo puikios modernistinės architektūros, labai panaši į jo jau suprojektuotą ir pradėtą statyti Lietuvos nepriklausomybės dešimtmečio proga Romos katalikų Kristaus Prisikėlimo bažnyčią Žaliakalnyje.

Statybos darbai buvo pradėti 1937 m. lapkritį. Statybą vykdė rangovai S.Gurevičius ir J. Judelevičius. Darbus prižiūrėjo technikas krt. Martynas Dilys.

Išorės statybos darbai užbaigti 1938 m., o vidus buvo įrenginėjamas dar dvejus metus.

Dėl prasidėjusios sovietų okupacijos naujoji bažnyčia nebuvo pašventinta, pamaldos nepradėtos laikyti.

Tolimesnis likimas

Pokariu buvo nugriauta viršutinė bažnyčios bokšto dalis, o nacionalizuotas pastatas paverstas alaus, vėliau – tabako fabrikų sandėliu, kuriuo naudotasi iki 1952 metų. Tų metų kovo 13 d. Kauno miesto vykdomojo komiteto sprendimu pastatas perduotas VRM Kauno specialiosios mokyklos žinion, įpareigojant jį pritaikyti valgyklai ir įrengti sporto salę.

Prasidėjus Sąjūdžiui, visoje Lietuvoje kilo tautinio ir religinio atgimimo banga, žadanti laukiamų pokyčių. 1988 metų rudenį kauniečiai reformatai jau susibūrė į parapiją. Ėmė rūpintis bažnyčios atgavimu. 1990 metais Lietuvos kultūros paveldo globos Kauno taryba apsvairstė evangelikų reformatų bažnyčios tvarkymo eigą ir nusprendė, kad pastatas turi būti grąžintas parapijai

ir atstatytas tiksliai laikantis K. Reisono projekto, tačiau šventovė tikintiesiems nebuvo perduota.

Pastatas iki šiol buvo Mykolo Riomerio universiteto nuosavybė, šios aukštosios mokyklos Viešojo saugumo fakultetas naudojo buvusios VRM Kauno specialiosios mokyklos sporto salę ir pagal geranorišką susitarimą sekmadieniais bei bažnytinių švenčių metu leidžiama ten laikyti pamaldas, kun. Franko van Daleno rūpesčiu dalinai įrengtas kambarėlis vaikučių mokyklėlei, galima susirinkti Agapei. Pirmąjį aukštą Universitetas nuomoja valgyklai, kuria, taip pat susitarus su nuomininkais, retkarčiais pasinaudoja parapija...

Nutarimo grąžinti Kauno reformatų bažnyčią tikintiesiems natūra pateikėjas – Seimo narys Povilas Urbšys svarstymuose pabrėžė, kad tai, jog daugiau nei du dešimtmečius tradicinė religinė bendruomenė yra priversta nuolat prašyti, kad jai būtų grąžintas okupacijos metais nacionalizuotas turtas, yra netoleruotina, nesąžininga. *Susidaro labai keistas įspūdis – per sovietų okupaciją nukentėjusi tikinčiųjų bendruomenė toliau skriaudžiama, šįsyk – Lietuvos biurokratų. Tai yra tarsi evangelikų reformatų bendruomenės atžvilgiu padaryto nusikaltimo pateisinimas*, – pažymėjo parlamentaras.

Nuostabą dėl to, kad iki šiol tikintiesiems negrąžintas evangelikų reformatų bažnyčios turtas, yra išreiškęs ir Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininko pavaduotojas Leonardas Talmontas. Jis sakė, jei jau Lietuvoje buvo nutarta kompensuoti žydų palikuonims už prarastą turtą, tai grąžinti Lietuvos tikintiesiems išlikusius maldos namus turėtų būti valstybės garbės reikalas.

Kauno ev. reformatų bažnyčia yra įtraukta į kultūros paveldo objektų sąrašą.

Lauksime LR Vyriausybės sprendimo... gal jau Reformacijos – 501-osioms metinėms kauniečiai ir visos Lietuvos reformatai atgaus TAI, apie ką svajojo, kūrė, statė, kovojo XX ir XXI amžiuose...

„V.r.ž.“ inf.

jų ir kitų poetinių kūrinių. Manoma, kad nemaža dalis ankstyvosios Jano Kochanowskio kūrybos yra gimusi būtent reformacinėje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės aplinkoje.

Jo sukurtos giesmės pateko į pirmuosius reformatų giesmynus, išleistus LDK lenkų kalba, o iš jų buvo išsiverstos ir tapo lietuviškų reformatų giesmynų neatskiriama dalimi. Žymiausia jo sukurta giesmė: *Czego chcesz od nas Panie za twe hojne dary* (Ko nori iš mus, Dieve, už dovanas gausias, Nr.135 – Evangelikų giesmynas, 1942 m.) pirmą kartą atspausdinta lenkiškame Vilniaus reformatų giesmyne 1581 metais. Lietuviškai pirmą kartą giesmė suskambėjo XVII a. – buvo išversta ir išspausdinta Stepono Jaugelio-Telegos parengtame *Knygos nobažnystės krikščioniškos* giesmyne, išleistame 1653 metais Kėdainiuose, ir yra tebegiedama reformatų bažnyčiose iki šiol.

1578 m. Janas Kochanovskis eiliuotai išvertė Dovydo psalmes. Psalmynas 1579 m. išleistas Krokuvoje. LDK reformatai dalį Kochanovskio psalmių įtraukė į 1581 m. išleistą Vilniaus giesmyną. Reformatų giedojimui buvo pateiktos aštuonios Kochanovskio psalmės (4, 12, 16, 28, 97, 104, 120, 127).

Pasinaudota

D.Pociūtė. Jano Kochanowskio tekstai lietuviškuose XVI – XVII a. LDK reformatų giesmynuose <https://pl.wikipedia.org>

Emily van Dalen: *Tik Kristuje yra viltis*

Misionierių iš JAV pora Frankas ir Emily van Dalenai į Lietuvą atvyko 2015 metais ir aktyviai tarnavo iš pradžių Vilniuje, pastaruoju metu – Kauno ev. reformatų parapijoje. Perspausdiname interviu su Emily van Dalen Tikėjimo Žodžio bendrijos laikraščiui bei svetainei www.evangelija.lt

Esu girdėjusi, kad ir jūs, ir jūsų vyras augote misionierių šeimoje. Papasakokite, kur gimėte ir kokiose šeimose užaugote?

Frankas gimė Naujojoje Zelandijoje, olandų šeimoje. Į Naująją Zelandiją jo tėvai emigravo po Antrojo pasaulinio karo. Jie išsiliejo į emigrantų iš Olandijos reformatų bažnyčios bendruomenę. Tiek Franko šeima, tiek krikščionys draugai tikėjo, kad Biblija yra Dievo žodis, ir gyveno kaip didelė krikščioniška šeima. Frankas turi du brolius ir dvi seseris – visi sukūrę šeimas gyvena Naujojoje Zelandijoje. Ten gyvena ir 98 metų jo mama.

Mano tėvai 40 metų tarnavo kaip Amerikos presbiterijonų bažnyčios misionieriai Pakistane. Taigi

aš gimiau ir su seserimi bei dviem broliais užaugau šioje šalyje. Kadangi tuo metu gauti vakarietišką išsilavinimą buvo labai sunku, mes su sese ir broliais mokėmės krikščioniškoje internatinėje mokykloje Himalajų kalnuose. Sulaukusi 18 metų įstojau į universitetą JAV ir išvykau ten mokytis.

Kada patikėjote savo gyvenimą Jėzui?

Kadangi tiek aš, tiek vyras augome krikščionių šeimose, negalime prisiminti laiko, kai netikėjome Jėzumi. Žinoma, augdami ir bręsdami vis giliau ir geriau suvokėme savo įsipareigojimą Jėzui, keitėsi ir mūsų supratimas, ką reiškia Jam priklausyti. Amerikos bažnyčiose dažnai akcentuojamas tam tikras momen-

tas, kai žmogus tampa krikščioniu (t. y. įtiki Kristų), ir daugelis žmonių prisimena, kada suprato savo nuodėmingumą ir šaukėsi Gelbėtojo. Tačiau mes su Franku augome krikščioniškuose namuose, nuolat girdėjome Evangeliją ir po truputį vis labiau mokėmės pasitikėti Kristumi. Žinoma, buvo pakilimų ir nuosmukių. Krikščionio gyvenimas reikalauja kasdienio apsisprendimo sekti paskui Jėzų. Nepakanka tik vieną kartą nuspręsti sekti Jėzų, o toliau gyventi, kaip nori.

Kaip su Franku sutikote vienas kitą? Papasakokite apie savo šeimą?

Mes susipažinome Vestminsterio seminarijoje, JAV. Frankas atvyko iš Naujosios Zelandijos mokytis, ►

► kad taptų dvasininku, o aš siekiau Biblijos studijų magistrės laipsnio, nes norėjau redaguoti krikščionišką literatūrą. Pradžioje tapome draugais, gimė pagarba ir pasitikėjimas... Žinoma, buvo ir romantiškų akimirkų. Per tam tikrus įvykius (mažus stebuklus), šeimos narius ir draugus Dievas paliudijo, kad Jis pritaria mūsų santykiams. Visų pirma mes įsipareigojome Dievui, o tik po to vienas kitam. Taip yra ir dabar, prabėgus jau 35 metams.

Mes turime 3 vaikus: Christopheris su žmona Stephanie gyvena Dubajuje, Andrew su žmona Allison ir dukrele Margot bei mūsų dukra Laura gyvena Pietų Karolinoje, JAV. Iš Dievo malonės ir dėl puikaus Jo auklėjimo visi mūsų vaikai myli ir seka Jėzumi – tai mums svarbiau už bet kokius tarnystės pasiekimus.

Kaip atradote savo pašaukimą ir pradėjote tarnauti Viešpačiui?

Baigdami seminariją nežinojome, ką toliau darysime. Frankui patinka mokyti, tad jis norėjo tęsti studijas ir tapti Biblijos mokyklos ar seminarijos dėstytoju. Taip pat matėme, jog Dievo tarnų trūksta daugelyje pasaulio šalių. Tuo metu į JAV Aliaskos valstiją vykdavo daugiau misionierių nei į musulmonų bendruomenes visame pasaulyje. Mes meldėmės, kad Dievas mus nukreiptų, ir pradėjome ruošti kelionei į Pakistaną. Nieko iš anksto nežinojome, bet Dievas po truputį atvėrė duris, parūpino finansų, gavome vizas ir, svarbiausia, atsirado bažnyčių grupė, kuri mus siuntė. Mes labai aiškiai suvokiame savo priklausomybę vietinei bažnyčiai: esame Kūno, kuris už mus meldžiasi, mus myli, palaiko ir kartais mus aplanko, dalis. Taigi 1986 m. Reformuotų presbiterijonų bažnyčių asociacija mus pirmą kartą išsiuntė į Pakistaną, o vėliau jų remiami tarnavome ir kitur.

Kokiose šalyse jau teko tarnauti?

Dvylika metų, iki 1998 m., tarnavome Pakistane. Tai buvo puikus, nuostabus, bet ir labai sunkus laikas. Mes gyvenome Karačyje, kuriame tuo metu buvo 10 milijonų gyventojų, ir dirbome tarp krikščionių, pri-

klausiusių žemiausiam socialiniam sluoksniui. Jie gyveno labai varginiai, bet iš jų daug išmokome apie tikėjimą, viltį ir meilę. Melsdami: *Kasdienės duonos duok mums šiandien*, jie tikrai turėdavo pasikliauti Dievu, kad tą dieną Jis parūpins maisto. Jie neturėjo švaraus vandens, elektros, daugelis nemokėjo skaityti ar rašyti. Bet mums tarnaujant Dievas subūrė ten dešimt naujų bendruomenių. Reformuotų presbiterijonų bažnyčių asociacijos misija Pakistane veikė daugiau nei 100 metų ir dabar toje musulmoniškoje šalyje yra tris kartus daugiau krikščionių nei Reformuotose presbiterijonų bažnyčiose JAV.

1998 m. grįžome į JAV ir 17 metų tarnavome mūsų misijos agentūroje JAV. Padėjome apmokyti ir ruošti naujus misionierius, kaupti lėšas bažnyčiose, o paskutiniuosius 10 metų Frankas tarnavo mūsų misijų agentūros direktoriumi. Bažnyčia siūnia misionierius į Pakistaną, kai kurias Afrikos šalis, Meksiką, Vokietiją, Velsą, Škotiją, Ispaniją, Prancūziją, Lenkiją ir Lietuvą.

Mūsų misijos direktorių tarybai Frankas buvo sakęs, kad dirbs direktoriumi ne daugiau kaip 10 metų. Mat jautė, kad būti administratoriumi nėra svarbiausias jo pašaukimas – tiesiog norėjo kurį laiką išbandyti save ir šioje srityje. Norėjome vėl vyksti tarnauti į užsienį ir leisti misijai vadovauti jaunesniam, tam darbui apdovanotam, žmogui.

Kada atvykote į Lietuvą? Kokie buvo pirmieji išpūdžiai?

Pirmą kartą į Lietuvą atvykome 2013 m. Buvome šiek tiek girdėję apie Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčią ir atvykome trumpam susitikti su bažnyčios vadovais, pamatyti, kaip čia vyksta darbas.

Mūsų pirmasis išpūdis – tai labai žalia ir graži šalis, tik čia labai daug lygumų. Kadangi užaugau Pakistano kalnuose, kur mano mokykla buvo įsikūrusi aukščiau nei 2 km virš jūros lygio, tad man kelia šypseną, kai lietuviai nedideles kalvas vadina kalnais. Čia sutikome daug mielų ir draugiškų žmonių. Mums įdomi Lietuvos istorija. Nustebome

išgirdę, kaip Dievas išsaugojo bažnyčią per visus praeities sunkumus.

Kuo Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia skiriasi nuo reformatų bažnyčių kitose šalyse?

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčia panaši į kitas reformatų bendruomenes Europoje. Ši bažnyčia neretai yra tapusi tiesiog kultūrine bendruomene, besitapatinančia su savo istoriniu paveldu. Stipriausia Lietuvos reformatų bendruomenė yra Biržų krašte, tačiau beveik kiekviename regione yra bažnyčių ir šeimų, kurių tėvai ar seneliai buvo reformatai. Ši bažnyčia čia turi ilgą, 500 metų, istoriją, siekiančią Reformacijos laikus.

JAV taip pat yra istorinė Reformatų bažnyčia. Reformuotų presbiterijonų bažnyčių asociacija susikūrė maždaug prieš 200 metų, kai į Ameriką iš Škotijos ir Anglijos atvyko imigrantai iš reformatų ir presbiterijonų bažnyčių. Tačiau mūsų šalyje bažnyčia nėra tapusi tik kultūrine bendruomene. Visose JAV yra gausių reformatų ir presbiterijonų bažnyčių. Tiesa, kai kurios iš jų yra labai liberalios ar net nelaisko Biblijos neginčytinu autoritetu bažnyčios gyvenime, o kitos bažnyčios yra labai konservatyvios ir labai griežtai laikosi Šventojo Rašto autoriteto ir neklaidingumo bei pagrindinių Reformacijos doktrinų ir išpažinimų. Be to, net ir mūsų bažnyčių grupėje labai skiriasi Viešpaties garbinimo stilius. Vienose bažnyčiose Viešpats šlovinamas labiau tradicinėmis giesmėmis, kitose – šiuolaikiškiau. Taigi kalbėdami apie „reformuotą“ bažnyčią JAV, kalbame ne apie konkrečią žmonių bendruomenę, bet apie krikščioniško tikėjimo doktrinų sistemą.

Kokia, jūsų nuomone, dvasinė situacija Lietuvoje? Kokiose srityse skirtingos bažnyčios galėtų bendradarbiauti, jei tai apskritai įmanoma?

Tai labai platūs klausimai. Lietuvoje gyvename tik trejus metus, tad dar turime daug ką pažinti. Pagrindinis dalykas, kurį pastebime, yra tebesitęsianti sovietų okupacijos įtaka. Ilgą laiką žmonės negalėjo

įsigyti ir skaityti Biblijos. Užaugo kartos, neturinčios krikščionybės pagrindų. Nebuvo krikščioniškos santuokos, krikščioniškų namų ar auklėjimo pavyzdžių. Žmonėms sunku įsivaizduoti asmeninius santykius su Dievu, kuris rūpinasi, myli ir gyvena su savo žmonėmis.

Žmonės augo nežinodami, kas yra bažnyčia, kokios ganytojo pareigos ar kaip bažnyčia tampa dvasine šeima. Buvo sunku įsigyti Bibliją, bibliinių istorijų vaikams ar sekmadieninei mokyklai skirtos medžiagos lietuvių kalba. JAV mes galime klausytis daugybės krikščionių radijo programų, yra daugybė knygų, medžiagos vaikams, organizuojami seminarai, veikia Biblijos mokyklos ir seminarijos. Manome, kad šioje srityje bibliškai stiprios bažnyčios Lietuvoje galėtų bendradarbiauti. Bažnyčios galėtų dirbti kartu ir padėti viena kitai kurti krikščioniškas mokyklas, dalytis medžiaga vaikams mokytis, Biblijos studijų šaltiniais, paremti Evangelinę Biblijos institutą.

Kaune mes jau 1,5 metų ir sulaukėme nemenko palaikymo. Mus mielai sutiko kitų Bibliją tikinčių

protestantų bažnyčių tikintieji, kurie ir padėjo mums pradėti tarnauti Evangelikų reformatų bažnyčioje. Kartais panašiose situacijose bažnyčios konkuruoja tarpusavyje, bando įtikinti žmones pereiti iš vienos bendruomenės į kitą, bet mes sulaukėme tik pagalbos ir padrąsinimų. Mūsų viltis ir malda – patraukti šiame regione gyvenančias ir evangelikų reformatų šaknis turinčias šeimas į bažnyčią, kad žmonės atnaujintų santykius su Dievu.

Su kokiais sunkumais susiduriate?

Susiduriame su visiemis misinieriams įprastais sunkumais: tenka mokytis vietinės (šiuo atveju – lietuvių) kalbos, stengtis suprasti naują kultūrą, atsiskirti nuo savo artimųjų. Tačiau stipriau išgyvename dvasinius iššūkius. Daug Lietuvos gyventojų laiko save krikščionimis, bet nėra skaitę Biblijos, retai lankosi bažnyčioje ir nesuvokia, kad Dievas asmeniškai dalyvauja jų gyvenime. Mes laukiame, kad šeimos grįžtų į bažnyčią, ir Dievo padedami galėtume atstatyti tikėjimo pamatus, kurie buvo sugriauti sovietmečiu ar anksčiau. Kiekvieno

žmogaus širdis siekia kažką garbinti: arba mes garbinsime savo kultūrą, draugus, pasaulietines vertybes, pinigus ar kitus dalykus, arba moksimsės vėl garbinti Dievą, priklausyti Jam, būti Jo žmonėmis ir Jo šeima, kurią Jis myli ir rūpinasi. Mes siekiame, kad žmonės sugrįžtų pas Dievą.

Ko palinkėtumėte Lietuvos tikintiesiems ar net bažnyčioms?

Mes meldžiame, kad kiekvienas krikščionis Lietuvoje ir kiekviena bažnyčia suvoktų, kad tik Kristuje yra viltis (evangelikų reformatų giesmės žodžiai). Meldžiame, kad žmonės pasitikėtų Šventojo Rašto autoritetu ir jo tiesomis, kurios atskleidžia, kas yra Kristus ir ką reiškia turėti ryšį, puoselėti santykius su Juo.

Dėkoju už skirtą laiką ir nuoširdžius atsakymus. Viešpats teiguodžia ir stiprina Jus bei visą evangelikų reformatų bendruomenę.

Kalbino Žaneta Martingale
2018-10-13

Perspausdinta iš www.evangelija.lt

Frankas ir Emily van Dalenai sūnaus Christoferio vestuvėse 2017 m. vasarą.

Dar du kauniečiai patvirtino tikėjimą

Pirmąjį spalio sekmadienį, spalio 7-ąją, Kauno evangelikų reformatų bažnyčioje savo tikėjimą reformatų išpažinime patvirtino kauniečiai **Titas Pavinkšnis** ir **Kristupas Bačelis**.

Pamaldas laikė ir jaunuolius konfirmavo iš Amerikos į Lietuvą dešimties metų misijai atvykęs kunigas Frankas van Dalenas.

Šia gražia proga į pamaldas Kauno bažnyčioje susirinko konfirmančių šeimos nariai, giminės, draugai. Kartu su mumis pasidžiaugti šia proga atvyko ir Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčios atstovai.

Pamaldoms vargonavo įvairių tarptautinių konkursų diplomantė, jaunoji vargonininkė Živilė Kudirkaitė.

Po pamaldų konfirmančius sveikino Kauno evangelikų reformatų parapijos valdyba, draugai, giminės, artimieji. Po tradicinės bendros nuotraukos prie Dievo Stalo ir bažnyčios, visi susirinko Agapei, kurios metu visi turėjome galimybę pasidžiaugti vienas kito bendryste.

Indrė Pavinkšnienė

SKAITINIAI IŠ BIBLIJOS

PASOTINTI TEISUMU

O mano Dievas iš savo turtų gausos Kristuje Jėzuse šlovingai patenkins visas jūsų reikmes /Fil 4,19/

Žmogus alksta maisto. Dievas siunčia saulės šviesą ir lietį, kad užaugtų ir sunoktų auksiniai javai. Iš jų malami miltai, iš miltų kepama duona, kuri numalšina fizinį alkį. Žmogus trokšta meilės. Dievas įžiebia meilės kibirkštį kitoje širdyje. Vėliau tos dvi širdys susijungia šventais santuokos saitais ir plaka kaip viena. Žmogus alksta žinių. Dievas kelia mokslo žmones, šaukia juos mokyti kitus, o turtinguosius ragina paremti švietėjišką veiklą. Per ją patenkinamas žmonių smalsumas ir žingeidumas. Žmogus trokšta bičiulystės. Dievas leidžia jam statyti miestus, kurti kitokią terpę, kur žmonės gali dalytis savo žiniomis ir patirtimi. Tik nesakykite, kad Dievas, kuris iš savo gausos patenkina materialines reikmes, leis mums badauti dvasiškai! Dievas tikrai numalšins dvasinį alkį, pasirūpins tais, kurie trokšta Jo teisumo, nes Jis myli pasaulį ištikima, neblėstančia meile.

Švobiškio gyventojai džiaugiasi bažnyčios pokyčiais

Turbūt kiekvienas, kuriam teko lankytis Švobiškyje, pamena, jog kelias į šio kaimo apylinkes veda dar per Antrąjį pasaulinį karą pradėtą statyti siaurojo geležinkelio tiltą. Vos jį pravažiavus ir pasukus į kaimelio pusę, privažiuojame akmenine tvora apjuostas kapines, kurių teritorijoje stūkso **Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčia**.

Dar prieš kurį laiką Švobiškio bažnyčia atrodė seniai *mačiusi* remontą. Priėjus arčiau prie gelsvai ir baltai numargintų maldos namų atrodydavo, jog jie stovi it išsigandę. Byrantis tinkas, suskirdę fasado dažai, netekusi grožio vidaus apdaila, supuvę langų rėmai – toks vaizdas pasitikdavo tikinčiuosius.

Šių metų pavasarį situacija ėmė keistis. Atliktas remontas, ir šiandien bažnyčia bei šalia stovinti varpinė kaimo gyventojus bei svečius džiugina atnaujintu fasadu. Pastato sienos perdažytos baltai, atnaujinti langai, sulopytas varpinės stogas bei šventoriaus vartus dengianti skarda, atnaujintas kryžius. Taip pat perdažyta medinė varpinė, atstatyta išgriuvusi mūro tvora.

Švobiškiečiai teigia, jog bažny-

čia tapo didingesnė. Ji labiau pastebima bei puikiai praturtina kaimo peizažą, atsiveriantį žvelgiant į Švobiškį nuo tilto. Senoliai tikina, jog dabar bažnyčia – kaip ir prieš daugelį metų.

Bet kuris šimtmečius menantis pastatas reikalauja nuolatinės priežiūros, Švobiškio bažnyčia – ne išimtis. Atlikti darbai – tik startas, – taip pasakojimą pradeda Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčios parapijos administratorius kunigas Rimas Mikalauskas.

Anot kunigo, dėl esamos bažnyčios padėties nėra ko stebėtis. Rimtesnis bažnyčios atnaujinimas buvo atliktas prieš trisdešimt metų. Tuomet parapijiečių lėšomis buvo remontuojami vargonai, taisomi nuo sniego nukentėję lietvamzdžiai. Vė-

liau, apie 2005-uosius, smulkiems, tačiau svarbiems bažnyčios fasado ir vidaus kosmetiniams darbams atlikti pagelbėjo Pasvalio rajono savivaldybės skirta kelių tūkstančių litų parama. Anuomet pradėti darbus sutrukdė bažnyčios turto grobstymo skandalas, kurio kaltininkai dabar laukia teismo nuosprendžio. Prisimindamas 2007-ųjų sunkumus, R. Mikalauskas džiaugėsi, jog juos įveikti padėjo nepalaužiamas parapijiečių tikėjimas ir užsispyrimas.

Patirti laikini sunkumai tik dar kartą įrodė, jog tikėjimas Dievą sustiprina žmones ir skatina juos nepasiduoti užklupusioms negandoms. Tai buvo iššūkis, dėl kurio tam tikrus nepatogumus kelių reformatų evangelikų bažnyčių ben-

► druomenės jaučia iki šiol.

Gaila, bet dabartinė Švobiškio bažnyčios būklė atspindi naują likimo siųstą išbandymą: emigracija, visuomenės senėjimas, kuris labai ryškus kaimo vietovėse. Į pamaldas žmonių nesusirenka tiek, kiek prieš kelis dešimtmečius. Vis dėlto būrio tikinčiųjų sulaukiame prieš Vėlines, taip pat Motinos dieną ir vasarą, įprastai liepos viduryje, kuomet prisimename mirusius parapijiečius. Todėl pradėtai darbais norime visuomenei priminti, jog, nepaisant sunkumų, Švobiškio evangelikų reformatų bažnyčia yra nepamiršta ir parapijiečių globojama. Kartu su bažnyčios vadovybe viliamės, jog ir vietos valdžia neliks nuošalyje.

Švobiškio evangelikai reformatai mato, kaip Savivaldybė stengiasi ir skiria finansinę paramą rajone esančioms bažnyčioms remontuoti.

Tikimės, jog ateinančiais metais, matydama mūsų už bažnyčios ir parapijiečių aukas atliktus darbus, Savivaldybė ryšis paremti ir šią nuo-

šalių, tačiau garbingą savo istoriją rajone vienintelę evangelikų reformatų konfesijos bažnytelę, – tikisi kunigas. – Per mano jau dešimtmečiais skaičiuojamą tarnystės patirtį šioje parapijoje visada buvo šilti santykiai ir su Joniškėlio seniūnija, Pasvalio rajono valdžia ir Seimo nariu Antanu Matulu. Seniūnijos darbuotojai stropiai prižiūri bažnyčios teritorijoje esančias kapines. Pagal savo kuklias išgales šalina avarinės būklės medžius.

Kunigo teigimu, pradėtiems darbams vien tikinčiųjų aukų nepakanka. Kadangi Švobiškio evangelikų reformatų parapija priklauso Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai, finansinės pagalbos prašoma iš tarptautinių bažnytinių fondų. Šiuo atveju atsiliepė Gustav Adolf Werk (GAW) fondas iš Vokietijos, kuris Švobiškio reformatų evangelikų bendruomenę rėmė dar iki Antrojo pasaulinio karo.

Kartu su bažnyčios valdyba, įvertinę atskiras pastato konstrukcijas, ateityje planuojame tvarkyti van-

dens pažeistą bažnyčios bokštelio tinką, remontuoti mūrą saugančias skardos konstrukcijas. Perdažysime bažnyčios stogą, taip apsaugodami jį nuo tolesnės korozijos, – ateities planais dalinosi Rimas Mikalauskas.

Kunigas pridūrė, jog, įgyvendinus šiuos darbus, bus galima pereiti prie vidaus restauravimo. Parapijiečiai norėtų atkurti anksčiau buvusią bažnyčios interjerą bei spalvas. Kaip bebūtų, šie darbai reikalauja dar daugiau lėšų, kurių bažnyčia šiandien neturi. Be to, kitais metais numatoma įrengti žaibolaidį, sutvarkyti bažnyčios bokštelio tinką ir jį saugančias skardos konstrukcijas, nudažyti stogą.

Švobiškio evangelikų reformatų bendruomenės ateityje laukia dar daug planų, lūkesčių ir darbų. Bažnyčios perdažymas – tik pradžia.

Palma Sketerytė
2018-10 14
Perspausdinta iš
www.darbs.lt

Koncertas KĖDAINIAMS REIKIA VARGONŲ!

Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčioje skambėjo ne vargonai, o.... akordeonų muzika.

Spalio 17 dienos vakare Kėdainietis akordeonininkas (dabar besimokantis Kaune) Povilas Neliupšis į paramos akciją *Kėdainiams reikia vargonų* atsiliepti pakvietė akordeonininkų trio *Indeed* iš Kauno: Laimoną Salijų, Sandra Veverkytę, Luką Katiną. Keletą kūrinių pagrojo ir pats akordeono virtuosas P. Neliupšis, dalyvaujantis tarptautiniuose akordeo-

nistų konkursuose, festivaliuose, o ši pavasarį savo grojimu pribloškęs Italijos publiką ir iš konkurso parsivežęs net du aukščiausius apdovanojimus. Trio *Indeed* – tai trys jauni, veržlūs ir perspektyvūs akordeonistai, pavergę klausytojus tiek Lietuvoje, tiek Europoje. Kėdainiečiai klausytojai taip pat buvo sužavėti jų nuostabiu grojimu ir entuziazmu!

Kiekvienas, pirkdamas bilietus ir dar šiek tiek paaukodamas, prisideda prie paramos akcijos *Kėdainiams reikia vargonų!* Projekto organizatoriai: Kėdainių krašto muziejus, direktorius Rimantas Žirgulis, ir Kėdainių muzikos mokykla, direktorė Rūta Kutraitė.

„V.r.ž.“ inf.

MANTAS MARTIŠIUS – LRT komisijos pirmininkas!

*Džiaugiamės ir sveikiname tikėjimo brolių dr. Mantą Martišių,
tapus Lietuvos radijo ir televizijos komisijos pirmininku!*

Vilniaus universiteto doc. dr. Mantas Martišius tapo naujuoju Lietuvos radijo ir televizijos komisijos vadovu. Spalio 9 dieną Lietuvos respublikos Seimas rytiniame posėdyje (12 val.) svarstė nutarimo *Dėl Manto Martišiaus paskyrimo Lietuvos radijo ir televizijos komisijos pirmininku* projektą (Nr. XIIIIP-2549(3)) Seimo Kultūros komiteto pirmininko Ramūno Karbauskio teikimu ir po slapto balsavimo doc. dr. Mantą Martišių paskyrė LRT komisijos pirmininku. Už M. Martišių balsavo 75 Seimo nariai, 5 – prieš, 10 parlamentarų susilaikė.

Mantas Martišius (g.1977 m.) – Vilniaus universiteto dėstytojas, daktaras, informacinių karų specialistas, knygos *(Ne)akivaizdus karas* autorius. Humanitarinių mokslų daktaro disertaciją *Informacinio karo poveikis Lietuvos masinės komunikacijos priemonėms (antrojo Persijos įlankos karo kontekste)* apgynė 2007 m., docento vardas suteiktas

2012 metais.

Su žmona Sigita Trijonyte Martišiene augina tris vaikus.

Doc. dr. M. Martišius iki šiol buvo Lietuvos radijo ir televizijos komisijos pirmininko pavaduotoju. M. Martišius LRTK dirba nuo 2013 m., nuo 2006-ųjų dėsto Vilniaus universiteto Komunikacijos fakultete, taip pat Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje, yra dirbęs įvairiose žiniasklaidos

priemonėse. Naujasis Lietuvos radijo ir televizijos komisijos pirmininkas paskirtas vietoj atsistatydinusio Edmundo Vaitekūno.

LRTK yra kolegialus organas, kurį sudaro 11 narių, iš kurių du skiria prezidentė, po tris narius – Seimas ir Lietuvos meno kūrėjų asociacija, po vieną narį – Lietuvos katalikų Bažnyčios Vyskupų Konferencija, Lietuvos žurnalistų sąjunga ir Lietuvos žurnalistų draugija.

Tame pat Seimo rytiniame posėdyje (13 val.) buvo priimtas nutarimas *Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios-Sinodo susitarimui „Dėl nekilnojamojo turto Kaune, E. Ožėškienės g. 41, grąžinimo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai- Sinodui natūra* (Nr. XIIIIP-2368(2)).

„V.r.ž.“ inf.

Prisimenant Mykolą Mikalajūną, prieš šešerius metus iškeliavusį Amžinybėn...

Ir vėl... apie TAVE...

Vėl ruduo. Jau žinau – Tu negrįši.
Kaip tas lapas, kuris nežaliuos...
Mielą vardą žvilgsniu užrašysiu
Ant rasojančios lango kaktos.

Padėkosiu Visiems, ir Likimui,
Kad mes buvom. Ir likom kartu,
Ką turėjom, ir tai, ko nežinom –
Viskas mūsų. Ir gyva. Brangu...

Parymosiu, kol rudens auksas
Sulašės ir sustings ant žolės.
Tu negrįši. Žinau. Bet sulauksiu –
Klevo lapas Žvaigžde suspindės...

Genutė Mikalajūnienė
2018 m. spalio 20 d.

TARPTAUTINIS ŠIAURĖS LIETUVOS MUZIKOS FESTIVALIS BIRŽAI 2018

RUGSĖJO 25 - SPALIO 19

Rugsėjo 25 d. Biržuose prasidėjo **dvidešimtas** tarptautinis Šiaurės Lietuvos muzikos festivalis *Biržai 2018*. Festivalį Kultūros centro salėje pradėjo Kauno valstybinis choras, diriguojamas meno vadovo, vyr. dirigento Petro Bingelio. Koncerto pradžioje iškilmingai buvo pasveikintas LERB Sinodo kuratorius Donatas Balčiauskas, kuriam suteiktas Biržų garbės piliečio vardas.

Choras programą skyrė Lietuvos šimtmečiui. Skambėjo Lietuvai skirtos dainos, o aktorius Dainius Svobonas klausytojus lydėjo istorijos keliais – nuo valstybės užgimimo iki šių dienų. Aktoriaus pasakojimas sukėlė įvairių emocijų: nuo pasidžiavimo savo šalimi iki sovietinio

absurdo, šiurpą keliančių skaudulių ir džiaugsmo atgavus laisvę, pasišventimo savo šaliai.

Šiame istoriniame Lietuvos mėlės ir patriotizmo kontekste ypač tiko sveikinimai Biržų krašto patriotui, kultūros puoselėtojui, *ne kadenciniam* savo krašto mylėtojui – Donatui Balčiauskui, kuriam, rajono Tarybai pritarus, buvo suteiktas Biržų garbės piliečio vardas. Kauno valstybinis choras, o su juo – ir visa salė, sudainavo Donatui Balčiauskui, kuris tą pačią dieną šventė ir 75-ųjų metų jubiliejų, *Ilgiausių metų*. Jubilias tai įvertino kaip didžiulę dovaną.

Donatas Balčiauskas

„V.r.ž.“inf.

Sveikiname

Vilnietę reformatę
ALDONĄ ČYGAITĘ ŠERNIENĘ,
spalio 17 d. atšventusią 75-erių metų Jubiliejų!

Linkime dar daug puikių, laimingų metų,
sveikatos ir Dievo palaimos!

Vilniaus ev. reformatų parapijos
Seniūnų taryba

Spalio 7 d. Kauno reformatų bažnyčioje evangelikų reformatų tikėjimą išpažino Kristupas Bačelis ir Titas Pavinkšnis. Švęsti kartu šią svarbią ir džiugią dieną ne tik konfirmantams, bet ir jų artimiesiems, draugams, pažįstamiems į Kauno bažnyčią sugužėjo reformatai ir svečiai iš visos Lietuvos! Šventė buvo nuostabi!

Spalio 9 d. rytiniame posėdyje Lietuvos Respublikos Seimas priėmė (80 balsų už, susilaikė 0, prieš 0) nutarimą *Dėl pritarimo Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Sinodo susitarimui „Dėl nekilnojamojo turto Kaune, E. Ožėškienės g. 41, grąžinimo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai- Sinodui natūra, projektas (Nr. XIII P-2368(2)).* Projekto

antrą variantą pateikė Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto narys Povilas Urbšys.

Spalio 12-osios popietę paminėtas Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio įsikūrimo Biržuose 30-metis, prisiminti 1988–1990 m. įvykiai ir žmonės, aktyviai dalyvavę atgimimo veikloje, pakviesti jau nebegyvenantys Biržuose. Prie miesto seniūnijos pastato, kuriame nuo 1989 m. rugsėjo 23 iki 1992 metų balandžio 16 d. buvo Lietuvos persitvarkymo Sąjūdžio Biržų skyriaus būstinė, atidengta atminimo lentelė. Prie jos kalbėjęs aktyvus Sąjūdžio idėjų palaikytojas ir iniciatorius, evangelikų liuteronų kunigas, tuomet tarnavęs reformatų parapijoje – Reinholdas Moras po 30 metų susirinkusiems Sąjūdžio rėmimo grupės steigėjams

ir rėmėjams linkėjo Dievo palaimos ir santarvės, kvietė visus branginti tai, kas iškovota, sąžiningai ir susitelkus siekti, kad rytdiena būtų gesnė. Kun. R. Moras 1988 m. labai energingai ėmėsi organizuoti reformatus, rūpinosi Vilniaus parapijos atkūrimu, buvo sukvietęs pirmuosius vilniečių susitikimus į skverelį prie kino teatro *Kronika*, teberodančio dokumentinius filmus apie Tarybų Lietuvos pasiekimus...

Spalio 18-20 d. Kaune vyko seminaras *Biblinė sielogyda: tikinčiųjų pagalba tikintiesiems*, kurį vedė Markas ir Dona Keldermanai – sertifikuotų sielogydos specialistų šeima iš JAV, gyvenantys Grand Rapidse ir dirbantys *Reformed Presbyterian* seminarijoje.

Praeityje 13 metų tarnavęs dvasininku, dabar Markas greta profesionalios Biblinės sielogydos dar užima studentų reikalų ir dvasinio formavimo dekaną pareigas bei dėsto pastoracinę teologiją *Puritan Reformed* seminarijoje. Šiuo metu jis taip pat siekia ir biblinės sielogydos daktaro laipsnio *Reformed Presbyterian* seminarijoje.

Dona dirba *Shepherd's Way* Biblijos centre Grand Rapidse, aktyviai dalyvauja *Puritan Reformed* seminarijos studentų žmonių draugijos veikloje, seminarijoje konsultuoja sielogydos klausimais. Ji – ir kasdienių skaitinių knygos moterims *Seasons of the Heart* autorė.

Sąjūdžio įsikūrimo Biržuose 30-mečio minėjimo dalyviai

Bažnytiniai anekdotai

Pokalbis klebonijoje.
– Bet klebone, aš esu netikintis...
Nesijaudinkit, tai praeina po pirmo infarkto!

Pasiaiškinimas šefui dėl pavėlavimo
į darbą: *Buvau užbėgusi į bažnytelę už Jus pasimelsti...*

Tikybos pamoka...nagrinėjama 10 Dievo įsakymų...mokytoja klausia:
– Sakykim berniukas tempia šunį už uodegos ir niekaip nepaleidžia... Kokį Dievo įsakymą jis pažeidžia?

Atsistoja vienas vaikas:
– Mokytoja neatsimenu numerio, bet tą ką Dievas sujungė... žmogus teneperskiria...

KVIETIMAS

*Sostinės visuomenę paminėti REFORMACIJOS DIENĄ jau ketvirtį amžiaus kasmet pakviečia
Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugija.
Šiomet minėjimo vakaras rengiamas*

LAPKRIČIO 6 D., ANTRADIENĮ, 17.30 VAL.

LIETUVOS MOKSLŲ AKADEMIJOS MAŽOJOJE KONFERENCIJŲ SALĖJE.

Reformacijos dienai skirtame dispute prisiminsime prieš tris šimtus metų Karaliaučiaus universitete įsteigto Lietuvių kalbos seminaro jubiliejų. Apie šio seminaro svarbą diskutuos žinomi mokslininkai: Lietuvių kalbos ir literatūros instituto dr. Liucija Citavičiūtė, Klaipėdos universiteto doc. dr. Arūnas Baulys, LMA Vrublevskių bibliotekos direktorius doc. dr. Sigitas Narbutas, Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos pirmininkas Donatas Balčiauskas, LMA skyriaus „Mokslininkų rūmai“ vadovė Aldona Daučiūnienė. Renginio vedėjas LMA Humanitarinių ir socialinių mokslų skyriaus pirmininkas akad. Domas Kaunas. Giedos Vilniaus evangelikų liuteronų parapijos choras (vad. Asta Saldukienė).

Lietuvių kalbos seminarą, Karaliaučiaus universitete įsteigė 1718 m. Prūsijos karalius Frydrichas Vilhelmas I, gyvavo iki miesto žūties 1944 m.

Lietuvių kalbos seminaras iš pradžių veikė Teologijos fakultete. Būsimi Mažosios Lietuvos lietuvių parapijų kunigai (jie ir parapiinių mokyklų mokytojai) buvo mokomi lietuvių kalbos, nes po 1709–1711 m. didžiojo maro ir bado jų

itin stigo. Seminaristai gaudavo specialias stipendijas, bendrabutį ir nemokamus pietus. Seminaristai buvo mokomi lietuvių kalbos gramatikos pagrindų, savarankiškai rašyti pamokslus, katechizuoti, vertimo įgūdžių. Lietuvių kalbos kursas dėstytas trejus metus. Lankyti Lietuvių kalbos seminarą privalėjo visi iš lietuviškų apskričių kilę studentai.

1723 m. atleidus pirmąjį inspektorių Heinrichą Lyzijų, seminarui vadovauti paskirtas Prūsijos vyskupas Jonas Kvantas. Jis parengė pirmąjį Seminaro statutą, karaliaus patvirtintą 1723 metais birželio 1 d.

J. Kvantas Lietuvių kalbos seminaro absolventus P. G. Milkų, A. F. Šimelpenigį, A. H. Pilgrimą įtraukė į lietuvių raštijos rengimą. Žymesni Lietuvių kalbos seminaro XVIII a. išugdyti lietuvių raštijos veikėjai: Kristijonas Donelaitis, Gotfrydas Ostermejeris, Paulis Frydrichas Ruygys, Kristijonas Gotlybas Milkus, Kristupas Danielius Hasenšteinas, Zigfridas Ostermejeris, Natanelis Ostermejeris, Frydrichas Vilhelmas Hakas.

1810–1840 m. seminarui vadovaujant M.L.G. Rėzai gerokai pakilo mokymo lygis, pasaulietiškesnis darėsi jo turinys. M.L. G. Rėza buvo

pirmasis lietuvių kalba dėstantis inspektorius, jis į programą įtraukė K. Donelaičio *Metus* ir pasakėčias. Keletą knygų parengė pats seminaro vadovas.

1840–1883 m. seminarui vadovavęs Fridrichas Kuršaitis įsteigė specialų šnekamosios kalbos kursą ir ėmė dėstyti lietuvių kalbą visų universiteto fakultetų studentams.

Lietuvių kalbos seminaro darbą sunkino stiprėjanti germanizacija. Po F. Kuršaičio mirties (1884 m.) vadovais buvo skiriami kunigai vokiečiai, seminaras pradėjo nykti. Iki XIX a. pabaigos seminarui paeiliui vadovavo 13 asmenų, lietuvių kalbos mokė apie 200 docentų – aukštesniųjų kursų studentų.

1935 m. Lietuvių kalbos seminaras iš Teologijos fakulteto (motyvuota mažėjančiu lietuviškai kalbančių dvasininkų poreikiu) buvo perkeltas į Filosofijos fakultete veikiantį Baltų-slavų kalbų seminarą, kuris tapo europinio masto baltistikos studijų centru. Jame dėstė Viktoras Falkenhahnas ir Jurgis Gerulis. 1944 m. artėjant frontui, Lietuvių kalbos seminaras kartu su Karaliaučiaus universitetu buvo uždarytas.

„V.r.ž“ inf.

Mirus vilnietei reformatei

*EUGENIJAI VARIAKOJYTEI PLIUŠKEVIČIENEI,
nuoširdžius užuojautos ir paguodos žodžius tariame
seseriai Reginei, vaikams ir visiems Ją pažinojusiems,
mylėjusiems.*

*Te Viešpats nušluosto Jums nuo veido ašaras
ir nuramina širdis....*

Vilniaus ev. reformatų parapija

*Mirus kaunietei
reformatei*

*IRENAI ŽEMAITYTEI
LABUCKIENEI*

*reiškiame nuoširdžią
užuojautą šeimai,
draugams,
artimiesiems...*

Kauno ev. reformatų parapija

Iveikiname

INGĄ KRASIUKĖNAITĘ IR GEDIMINĄ JASĖNUS
sukūrus šeimą!

Rugpjūčio 18 d. juos
Nemunėlio Radviliškio bažnyčioje sutuokė
kunigė Sigita Veinzierl

Iveikiname

VIKTORIJĄ ir LAURYNĄ JANKEVIČIUS
spalio 12 d. įregistravus santuoką.

Kai vyras myli Dievo jam skirtą moterį
ir kai moteris savo ruožtu myli vyrą,
jie yra sulaukę didžios Dievo malonės,

dr. Martynas Liuteris Užstalės pokalbiai

LAIDA EVANGELIKAMS

KELIAS

„LRT Plius“ kanalu
sekmadienį 8.30 val.,

laidos kartojimas
penktadienį 18.00 val.

Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbinių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944

www.klion.lt

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.p. dalija.gudliauskiene@gmail.com

Parėngė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Damian Finer

Leidėjas:
Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina
savo nuožiūra

9 772029 512000

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.